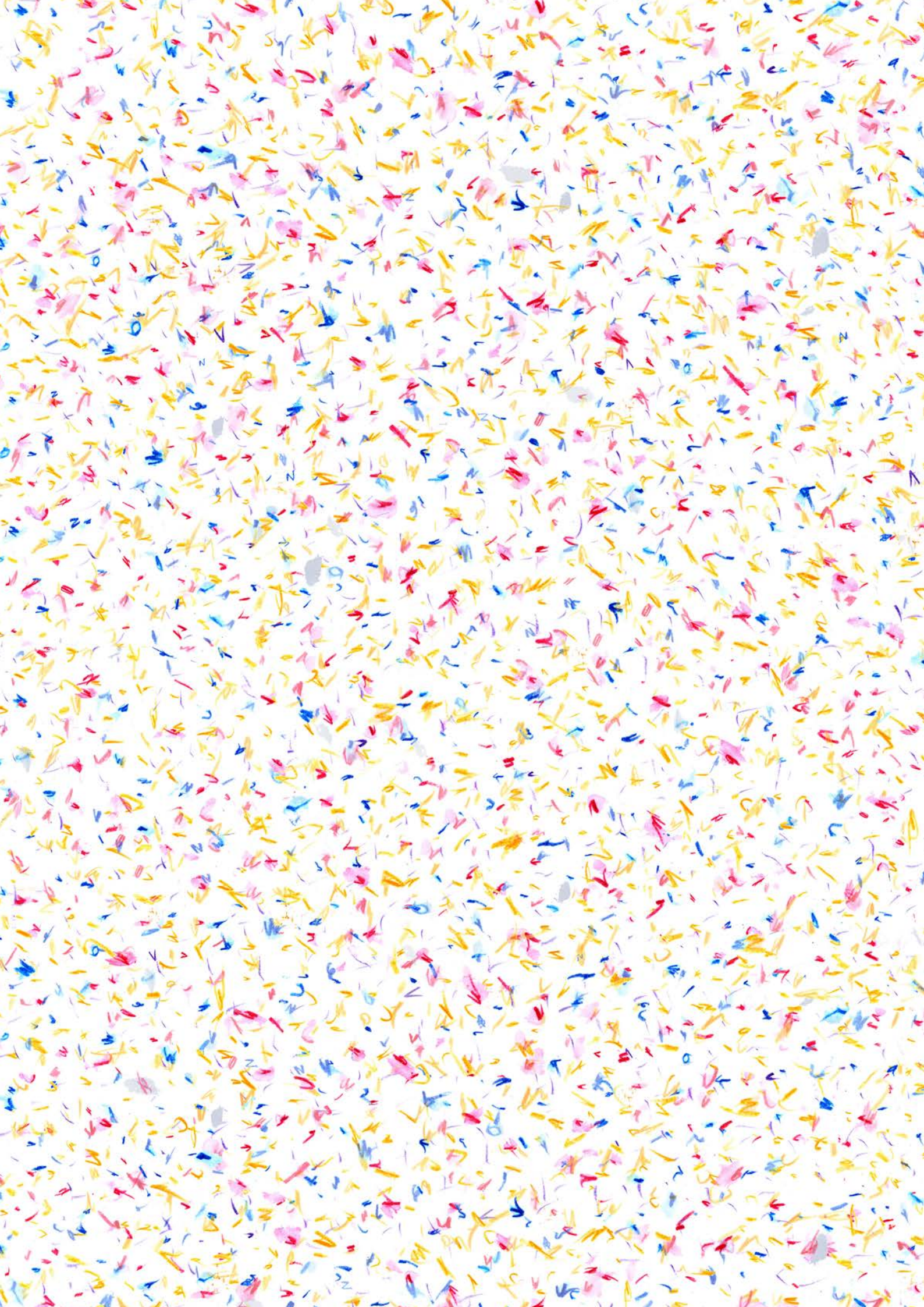

EDUKACJA, DZIAŁANIE, ZMIANA

PORADNIK SZKOLNYCH GRUP PRAW CZŁOWIEKA

EDUKACJA, DZIAŁANIE, ZMIANA

PORADNIK SZKOLNYCH GRUP PRAW CZŁOWIEKA

CSO-LA/2017/388-169:
a project co-financed by
the European Commission

**START
THE
CHANGE**

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Wydawca

Stowarzyszenie Amnesty International
pl. Lelewela 8
01-624 Warszawa
www.amnesty.org.pl

Autor

Dariusz Grzemny

Redakcja prowadząca

Michał Kłopotki, Katarzyna Salejko

Redakcja językowa

Zespół Amnesty International

Projekt graficzny i skład

Małgorzata /Czarli/ Bajka

Copyright by Stowarzyszenie Amnesty International
Warszawa 2018

Publikacja została wydana w ramach międzynarodowego projektu edukacyjnego „START THE CHANGE! Działaj lokalnie, zmieniaj globalnie” realizowanego przez Stowarzyszenie Amnesty International dzięki wsparciu finansowemu ze środków Komisji Europejskiej (CSO-LA/2017/388-169). Publikacja wyraża wyłącznie poglądy autorów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Unii Europejskiej.

CSO-LA/2017/388-169:
a project co-financed by
the European Commission

W całym tekście zastosowano język równościowy, nazywany też włączającym.

Jego celem jest podkreślenie obecności i włączenie perspektyw osób z grup dotychczas marginalizowanych, a także tworzenie bardziej sprawiedliwych i włączających norm językowych, które odzwierciedlają różnorodność świata.

WSTĘP

Z ogromną przyjemnością prezentujemy najnowszy materiał edukacyjny Amnesty International „Edukacja, zmiana, działanie – poradnik dla Szkolnych Grup Praw Człowieka”. Mamy nadzieję, że będzie on dla Was inspiracją, jak prowadzić skuteczne działania na rzecz praw człowieka w społeczności szkolnej i lokalnej.

Prawa człowieka dotyczą każdej i każdego z nas. Przysługują każdej osobie bez względu na to, skąd pochodzi, jak wygląda, w co wierzy i kogo kocha. Mimo to wszyscy doświadczamy czasem niesprawiedliwości. Niektórzy z nas muszą radzić sobie z nierównym traktowaniem, nienawistnymi komentarzami, a nawet przemocą ze strony rówieśników lub osób dorosłych. Problemy te są często niewidoczne, a osoby ich doświadczające nie mówią o nich głośno. Dlatego o prawach i wolnościach każdego człowieka wciąż trzeba przypominać, a czasem nawet o nie walczyć.

Szkoła to społeczność, w skład której wchodzi uczniowie i uczennice, kadra szkolna, rodzice i opiekunowie. Warto wszystkich członków i członkinie tej społeczności zainspirować ideą praw człowieka, by relacje między Wami oparte były na takich wartościach, jak godność, szacunek, równość i wolność. By przemoc, nienawiść i dyskryminacja zawsze spotykały się z szybką i zdecydowaną reakcją.

Z drugiej strony szkoła nie istnieje w próżni. Ten mikroświat jest bardzo istotną częścią czegoś większego – społeczności lokalnej, miasta, kraju, a nawet świata. To, co dzieje się w Waszej miejscowości, w Polsce, a nawet na drugim końcu naszego globu może mieć wpływ na szkolną społeczność. Działa to też w drugą stronę – postawa młodych ludzi w konkretnej szkole czy grupie, działania, które podejmują, wartości, w które wierzą, również oddziałują na otoczenie i to nie tylko to najbliższe. W Amnesty International wiemy bardzo dobrze, że nawet z pozoru niewielkie działanie, takie jak podpisanie petycji czy napisanie listu, może uratować życie osoby prześladowanej w innym kraju, na innym kontynencie.

Szkolna Grupa Praw Człowieka może być motorem zmian na lepsze zarówno w Waszym najbliższym otoczeniu, jak i na całym świecie. Wystarczą ludzie, motywacja do działania, odpowiednie przygotowanie oraz niewielkie wsparcie osób dorosłych. „Poradnik” podpowie Wam, jak zacząć działać na rzecz praw człowieka w społeczności szkolnej i lokalnej, jak nie tracić energii i jak inspirować innych do zaangażowania na rzecz budowania lepszego świata.

Tworząc i działając w Szkolnej Grupie Praw Człowieka, stajecie się częścią największego na świecie ruchu na rzecz praw człowieka, który obecnie skupia ponad 7 milionów członków i członkin. Stajecie się częścią czegoś wielkiego.

Draginja Nadaždin
Dyrektorka Stowarzyszenia Amnesty International

DLACZEGO WARTO ZAŁOŻYĆ SZKOLNĄ GRUPĘ PRAW CZŁOWIEKA?

Dla wielu młodych ludzi szkoła jest bardzo dobrym doświadczeniem, choć niestety czasami możemy mieć w niej do czynienia z sytuacjami, które powodują frustrację, złość, a nawet ból. Szkoła to po prostu taki mikroświat, w którym, jak w życiu, dzieją się różne rzeczy – zarówno te dobre, jak i te złe. Szkoła nie istnieje jednak w próżni: ten mikroświat jest częścią czegoś większego – społeczności lokalnej, miasta, kraju, a nawet świata. Problemy lokalne, krajowe czy międzynarodowe mogą mieć wpływ na to, jak i czego się uczymy, jacy ludzie chodzą z nami do klasy, jaki jest stosunek dorosłych i naszych rówieśników do innych członków i członkiń społeczności szkolnej.

Szkoła to nie tylko nauka na lekcjach, to miejsce, w którym uczymy się od dorosłych i swoich rówieśników podczas przerw, zajęć pozalekcyjnych czy nieformalnych spotkań, dyskutując o nurtujących nas sprawach czy rozwijając swoje zainteresowania.

Szkoła powinna być dobrym doświadczeniem dla wszystkich. Aby to było możliwe, szkoła musi:

- być miejscem bezpiecznym dla wszystkich, bez względu na to, kim są czy skąd pochodzą; miejscem bez przemocy, nietolerancji czy dyskryminacji;
- stwarzać warunki dla rozwoju umiejętności i zainteresowań dla uczniów i uczennic;
- dawać możliwość pełnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły wszystkim członkom i członkiniom społeczności szkolnej;
- być miejscem otwartej debaty, w której każdy głos ma znaczenie;
- być otwarta na potrzeby innych, szczególnie tych, którzy mogą potrzebować wsparcia czy pomocy;
- być miejscem, w którym problemy i konflikty rozwiązywane są w pokojowy sposób z poszanowaniem godności każdego człowieka;
- być otwarta na problemy otaczającego świata;
- nawiązywać otwarty dialog ze społecznością lokalną i angażować ją w swoje działania;
- być miejscem, w którym nie ma czasu na nudę.

Jednym zdaniem, szkoła powinna być miejscem, w którym prawa człowieka wszystkich ludzi są chronione, respektowane i promowane. Być może w waszej szkole nie wszystko działa tak, jak powinno i chcecie to zmienić. Zmiany wymagają ludzi, którzy dostrzegają i rozumieją otaczający ich świat oraz przejmują inicjatywę, która pozwala na ich wprowadzenie.

Szkolna Grupa Praw Człowieka może sprawić, że wszystkie, a przynajmniej część z wyżej wymienionych punktów stanie się rzeczywistością. Taka grupa nie tylko służy uczeniu się od siebie nawzajem, czym są prawa człowieka, ale przede wszystkim działaniu, które ma na celu zmienianie na lepsze rzeczywistości wokół nas. Wystarczą ludzie, motywacja do działania, odpowiednie przygotowanie oraz niewielkie wsparcie osób dorosłych. Co więcej, poprzez zaangażowanie w globalne akcje Amnesty International i wspieranie globalnej solidarności możecie mieć wpływ na życie innych osób, które doświadczają łamania praw człowieka w różnych częściach świata.

Tworząc Szkolną Grupę Praw Człowieka, stajecie się częścią globalnego ruchu na rzecz praw człowieka, który obecnie skupia ponad siedem milionów członków i członkiń na całym świecie. Stajecie się częścią czegoś wielkiego.

Pojęcie praw człowieka może brzmieć niemodnie, ale wystarczy rozejrzeć się dokoła: wtedy zauważycie, że prawa człowieka to nie pusty slogan czy polityczny bełkot – to świat każdego człowieka. Wszyscy doświadczamy czasem niesprawiedliwości, a niektórzy z nas muszą radzić sobie z brakiem środków do życia, nierównym traktowaniem czy z przemocą ze strony rówieśników lub osób dorosłych. Problemy te są często niewidoczne, a osoby ich doświadczające nie mówią o nich głośno. Nie oznacza to jednak, że nie potrzebują wsparcia, pomocy czy oznak solidarności. Szkolna Grupa Praw Człowieka może sprawić, że szkoła stanie się miejscem przyjaznym i pełnym wsparcia dla wszystkich członków i członkiń społeczności szkolnej. Pora więc na działanie!

NA POCZĄTEK... KILKA SŁÓW O AMNESTY INTERNATIONAL

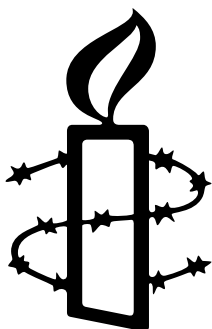
Amnesty International jest ogólnosiwiatowym ruchem walczącym o przestrzeganie praw człowieka na całym świecie. Jest ona organizacją:

- międzynarodową – działającą w ponad 140 krajach, zrzeszającą ponad 7 milionów osób;
- bezstronną – w swojej działalności nie odwołuje się do żadnej religii czy ideologii;
- niezależną – od jakiegokolwiek państwa bądź rządu, utrzymującą się ze składek członków i ofiarności publicznej.

Amnesty International powstała w 1961 roku z inicjatywy brytyjskiego prawnika Petera Benensona, który podjął akcję w obronie dwóch portugalskich studentek skazanych na 7 lat więzienia za wzniesienie toastu za wolność.

Wizją Amnesty International jest świat, w którym każdemu człowiekowi przysługują prawa zapisane w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka i innych uznanych międzynarodowych standardach praw człowieka. Aby urzeczywistnić tę wizję, Amnesty International podejmuje działania zmierzające do przeciwstawiania się poważnym naruszeniom praw każdego człowieka do fizycznej i psychicznej integralności, do wolności sumienia i wypowiedzi, oraz do traktowania wolnego od dyskryminacji. Spektrum działań Amnesty International jest duże: od globalnych kampanii do działań lokalnych, od akcji podejmowanych na rzecz całych wspólnot, do działań na rzecz jednego człowieka, którego prawa są łamane.

W Polsce Amnesty International działa od 1990 roku. Jednym z jej zadań jest rozwój edukacji na rzecz praw człowieka.

ZAKŁADAMY SZKOLNĄ GRUPĘ PRAW CZŁOWIEKA

Czym jest Szkolna Grupa Praw Człowieka?

Jest to grupa osób w konkretnej szkole, które są zmotywowane, aby zmieniać środowisko szkolne i społeczność lokalną w oparciu o wartości praw człowieka, takie jak wolność, równość, niedyskryminacja, sprawiedliwość czy solidarność oraz działać na rzecz poszanowania praw człowieka wszystkich ludzi. Grupa taka składa się z uczniów i uczennic oraz osoby dorosłej (opiekuna lub opiekunki grupy). Osobą taką może być dyrektor/dyrektorka, nauczyciel/nauczycielka czy bibliotekarz/bibliotekarka. Szkolna Grupa Praw Człowieka, zwana też Szkolną Grupą Amnesty International, prowadzi swoją działalność na rzecz praw człowieka przez cały rok, regularnie się spotykając i organizując działania. Nie jest więc jednorazowym przedsięwzięciem mającym na celu przeprowadzenie jednego działania.

Jakie są cele Szkolnej Grupy Praw Człowieka?

Cele Szkolnej grupy Praw Człowieka można podzielić na trzy kategorie:

- 1 Edukacja i akcja:** Chcemy, aby w szkołach rosła wiedza o podstawowej roli praw człowieka, wyływających z przyrodzonej godności każdej osoby ludzkiej. Chcemy przekazywać postawy zrozumienia, empatii oraz troski o nasze wspólne prawa oraz rozwijać praktyczne umiejętności pozwalające skutecznie bronić praw swoich i innych. Szkolna Grupa Amnesty International ma uważliwiać uczniów i nauczycieli na problemy związane z prawami człowieka w szkole (np. nietolerancja i agresja), ma pokazywać aktywne metody rozwiązywania szkolnych problemów poprzez różnego rodzaju pokojowe działania, jak kampanie, szkolenia, akcje czy happeningi.
- 2 Zmienianie środowiska szkolnego i lokalnego oraz sytuacji ludzi na świecie:** Szkolna Grupa Amnesty International ma za zadanie kształtować i rozwijać środowisko szkolne w oparciu o prawa człowieka, budować szkolną samorządność, a przez nią społeczeństwo obywatelskie. Może to robić poprzez różne działania, jak pisanie petycji do władz szkoły czy organizowanie debat lub dyskusji. Grupa bierze też udział w globalnych akcjach Amnesty International, które mają na celu zmianę sytuacji osób i społeczności, które doświadczają łamania praw człowieka.
- 3 Współpraca i budowanie koalicji:** Praca na rzecz praw człowieka wymaga zaangażowania wielu osób, nie tylko w szkole, ale także w społeczności lokalnej. Szkolna Grupa Amnesty International ma na celu angażowanie młodych ludzi oraz innych osób (rodziców, mieszkańców, władze lokalne) oraz budowanie skutecznych koalicji na rzecz ochrony i poszanowania praw człowieka.

Aktywne uczestnictwo w Szkolnej Grupie Praw Człowieka jest też dobrym przygotowaniem dla przyszłych członków i członkiń Amnesty International.

Czym są prawa człowieka i edukacja praw człowieka?

Prawa człowieka to prawa przysługujące każdej osobie na świecie, bez względu na to kim jest i co robi, aby mogła żyć w godności. Są to, między innymi, prawo do życia, prawo do bezpieczeństwa osobistego, wolność od tortur i niehumanitarnego traktowania, wolność od dyskryminacji, prawo do sprawiedliwego procesu sądowego czy prawo do godnych warunków życia. Nie trzeba spełniać żadnych wymagań, aby je posiadać: przysługują one każdej osobie tylko ze względu na fakt, że jest człowiekiem. Są one takie same dla wszystkich ludzi bez względu na płeć, orientację psychoseksualną, wyznanie, kolor skóry, pochodzenie etniczne, społeczne, narodowe czy przekonania polityczne. Z jednej strony prawa człowieka to zabezpieczenia prawne, zapisane w wielu międzynarodowych, regionalnych i krajowych dokumentach (takich jak Powszechna Deklaracja Praw Człowieka); z drugiej strony promują one wartości, takie jak: wolność, równość, sprawiedliwość czy niedyskryminacja. Prawa człowieka są niepodzielne i powszechne dla wszystkich ludzi. Są fundamentem demokracji, społeczeństwa obywatelskiego, wolności, sprawiedliwości oraz pokoju.

Edukacja praw człowieka (ang. HRE – Human Rights Education) to różnorodne działania mające na celu przekazywanie wiedzy o prawach człowieka, kształtowanie postaw opartych na wartościach praw człowieka oraz rozwijanie umiejętności podejmowania działań w ich obronie. Według Amnesty International edukację praw człowieka należy rozumieć jako:

- edukację o prawach człowieka (dokumenty, zasady, podstawowe standardy);
- edukację na rzecz praw człowieka (praktykowanie praw człowieka w swoim codziennym życiu, upominanie się o prawa swoje i innych ludzi);
- edukację poprzez prawa człowieka (prowadzoną za pomocą działań włączających, opartych na szacunku oraz aktywnym uczestnictwie).

Sposoby prowadzenia działań związanych z edukacją praw człowieka są praktycznie nieograniczone, wszystko zależy od waszej kreatywności. Poniżej znajdziecie kilka przykładów:

Jak założyć Szkolną Grupę Praw Człowieka (krok po kroku)?

Z jakich osób składa się Szkolna Grupa?

Każda Szkolna Grupa AI powinna składać się z: opiekuna/opiekunki, koordynatora/koordynatorki grupy i jej członków/członkiń. Do grupy mogą także dołączyć sympatycy/sympatyczki.

OPIEKUN/OPIEKUNKA

Opiekun/opiekunka to osoba dorosła zatrudniona w szkole (dyrektor/dyrektorka, nauczyciel/nauczycielka, pedagog/pedagożka, psycholog/psycholożka, bibliotekarz/bibliotekarka), która musi przystąpić do Amnesty International (jeśli nie jest jeszcze jej członkiem/członkinią), wypełniając deklarację członkowską i opłacając składkę. Formularz członkowski i wszelkie informacje znajdziesz tutaj: <https://amnesty.org.pl/wspieraj/dolacz/>. Jeżeli opłata składki jest problemem, warto poinformować o tym Biuro AI, które zwróci się do Zarządu AI z prośbą o zwolnienie z całości lub części składki. Osoba taka pełni swoją funkcję wolontarystycznie, choć od dyrekcji szkoły zależy możliwość opłacania prowadzenia przez niego/nią grupy jako formy zajęć pozalekcyjnych.

Zadania opiekuna/opiekunki:

- pełni rolę łącznika między Szkolną Grupą a strukturami Amnesty International oraz dyrekcją szkoły i gronem pedagogicznym;
- wspiera grupę merytorycznie oraz organizacyjnie, np. organizując pierwsze spotkanie, prowadząc szkolenia dotyczące praw człowieka, opracowując (wspólnie z grupą) plan pracy oraz uczestnicząc w przygotowaniu akcji;
- pomaga grupie pozyskać środki na jej funkcjonowanie;
- motywuje członków i członkinie grupy do pracy przez cały rok;
- pomaga pisać raport z działalności grupy pod koniec roku szkolnego;
- uczestniczy, zgodnie z potrzebami, w szkoleniach i innych działaniach Amnesty International;
- dba o nawiązywanie współpracy ze społecznością lokalną oraz innymi Szkolnymi Grupami Amnesty International w Polsce.

KOORDYNATOR/KOORDYNATORKA GRUPY

Koordynatorem/koordynatorką jest osoba wybrana demokratycznie z grona uczniów i uczennic (np. poprzez głosowanie wszystkich członków/członkiń grupy) w celu jej reprezentowania i organizowania pracy grupy. Osoba taka musi wyrazić zgodę na pełnienie funkcji koordynatora/koordynatorki oraz nie powinna być wskazywana przez opiekuna/opiekunkę grupy.

Zadania koordynatora/koordynatorki:

- pomaga opiekunowi/opiekunce grupy;
- zwołuje zebrania grupy;
- o ile to możliwe, ma dostęp (klucz) do miejsca spotkań, materiałów, biblioteczki edukacji praw człowieka, komputera, internetu / e-maila;
- reprezentuje grupę jako jej rzecznik w samorządzie szkolnym/radzie szkoły/w kontaktach z dyrekcją i na zewnątrz szkoły;
- koordynuje, we współpracy z opiekunem/opiekunką i innymi osobami z grupy, akcje prowadzone przez szkolną grupę;
- organizuje pracę grupy;
- po pewnym czasie może samodzielnie prowadzić lekcje na temat praw człowieka.

CZŁONKOWIE/CZŁONKINIE GRUPY

Osoby (uczniowie i uczennice), które dobrowolnie przystępują do grupy i aktywnie uczestniczą w jej działalności przez cały rok szkolny są jej członkami/członkiniami.

Zadania członków/członek:

- uczestniczą w spotkaniach Szkolnej Grupy Amnesty International oraz w przygotowaniu i realizacji działań grupy;
- aktywnie włączają się w planowanie działań, zbieranie funduszy na działalność grupy oraz działania promocyjne;
- proponują nowe działania i wspólnie z innymi osobami w grupie podejmują decyzje dotyczące działalności grupy.

SYMPATYCY/SYMPATYCZKI

Osoby (uczniowie/uczennice, nauczyciele/nauczycielki, rodzice), które są zainteresowane działalnością grupy i dobrowolnie przyłączają się do niektórych działań, zgodnie z ich zainteresowaniami. Osoby takie zwykle nie uczestniczą we wszystkich spotkaniach czy działaniach. Niektórzy działają tylko rok, inni dłużej. Dla części z nich działanie w grupie może okazać się na tyle interesujące, że postanowią do niej dołączyć jako członek/członkini. Liczba osób wspierających nie jest ograniczona, najlepiej jednak, by było to przynajmniej 10 - 15 osób.

Jak pozyskać nowe osoby do Szkolnej Grupy Praw Człowieka?

Najlepiej zacząć pracę od mniejszej liczby osób. Z czasem do realizacji zadań potrzebna będzie większa liczba ludzi i będziecie chcieli pozyskać nowych członków i członkinie. Jest kilka sposobów na to, jak to zrobić:

- Możecie zachęcać konkretne osoby – waszych dobrych znajomych i znajome oraz przyjaciół i przyjaciółki – do przyłączenia się do grupy. Powiedzcie im o tym, co robicie i jak mogą się zaangażować oraz zaprosicie na spotkanie szkolnej grupy. Pamiętajcie jednak, że członkostwo w grupie jest dobrowolne i nie należy nikogo zmuszać do przyłączenia się do grupy.
- Zorganizujcie spotkanie informacyjne podczas długiej przerwy lub podczas lekcji (za zgodą dyrekcji). W czasie spotkania przedstawcie swoją działalność w atrakcyjny sposób i spytajcie osoby, które przyszły, czy i w jaki sposób chciałyby się zaangażować w pracę grupy: czy interesuje ich stała działalność, czy tylko uczestnictwo w konkretnych wydarzeniach czy akcjach. Poinformujcie społeczność szkolną o takim spotkaniu poprzez plakaty w szkole czy poprzez media społecznościowe.
- Przeprowadźcie akcję rekrutacyjną w mediach społecznościowych. Możecie zamieścić zdjęcia z organizowanych przez was działań i zachęcić innych do przyłączenia się do grupy. Możecie im zaoferować na przykład szkolenie na temat praw człowieka.

Jaka jest rola Amnesty International w działalności Szkolnej Grupy?

Amnesty International wspiera szkolne grupy poprzez dostarczanie materiałów edukacyjnych (scenariusze warsztatów, filmy, publikacje) i kampanijnych (raporty, plakaty, ulotki, wlepki) potrzebnych do prowadzenia działań. Pracownicy Amnesty International chętnie odpowiedzą też na pytania związane z funkcjonowaniem grupy. Opiekunowie i opiekunki Szkolnych Grup mogą wziąć także udział w szkoleniach organizowanych przez Amnesty International. Czasami prowadzone są także działania bezpośrednio angażujące młodzież, dlatego też członkowie i członkinie szkolnych grup mogą być na nie zapraszani.

Biuro AI nie wspiera finansowo Szkolnych Grup Praw Człowieka.

DZIAŁAMY!

Pierwsze spotkanie

Po spełnieniu wszystkich formalności, grupa może rozpocząć swoją działalność w szkole. Pierwsze spotkanie zwykle zwoływane i organizowane jest przez opiekuna/opiekunkę grupy. Członkowie i członkinie grupy powinni zostać poinformowani o zebraniu kilka dni przed planowaną datą spotkania, aby upewnić się, że wszyscy zainteresowani mają czas i możliwość dotarcia na zebranie.

Warto zadbać o to, aby podczas pierwszego spotkania:

- wzajemnie się poznać;
- wybrać koordynatora/koordynatorkę grupy (w demokratyczny sposób);
- dokładnie przedstawić cele grupy oraz zadania poszczególnych osób (opiekun/opiekunka, koordynator/koordynatorka, członek/członkini, sympatyk/sympatyczka);
- ustalić czas i miejsca regularnych spotkań (najlepiej organizować je w wolnych klasach w szkole np. dwa razy w miesiącu);
- rozpoznać oczekiwania członków i członkin z związane z działalnością szkolnej grupy;
- zaplanować pierwsze szkolenie dotyczące praw człowieka (szkolenie powinno być poprowadzone przez opiekuna/opiekunkę grupy lub inną zaproszoną kompetentną osobę);
- porozmawiać na temat problemów związanych z prawami człowieka w szkole, którymi warto się zająć;
- ustalić sposób komunikacji między członkami i członkiniami grupy (email, chat internetowy, itp.);
- zaplanować datę następnego spotkania i ustalić jaki będzie jego temat.

Następne spotkania mogą być zwoływane przez opiekuna/opiekunkę grupy lub koordynatora/koordynatorkę. Czasami spotkania te będą miały charakter organizacyjny/akcyjny, kiedy będziecie omawiać bieżącą działalność i zaplanujecie konkretne działania, a czasami charakter szkoleniowy, gdy będziecie uczyć się o prawach człowieka.

W następnych miesiącach, po rozpoczęciu działalności, opiekun/opiekunka powinien co najmniej raz w miesiącu przygotować lekcję o prawach człowieka, przekazując podstawową wiedzę. W późniejszym czasie, członkowie/członkinie grupy mogą sami przygotować zajęcia i warsztaty (choć doradcza pomoc opiekuna/opiekunki jest zawsze przydatna).

Plan działania

Jest wiele problemów związanych z prawami człowieka i pewnie nie wystarczyłoby czasu, aby się nimi wszystkimi zająć. Dlatego też będziecie musieli ustalić priorytety na poziomie lokalnym i globalnym, a następnie wybrać te, które są dla was najważniejsze.

PRWA CZŁOWIEKA W NASZEJ SPOŁECZNOŚCI

Na początek warto zrobić rozpoznanie, jakie zagadnienia są ważne dla was i całej społeczności szkolnej, aby podejmowane przez was działania w pełni odpowiadały na potrzeby waszej szkoły i/lub najbliższego otoczenia. Rozpoznanie potrzeb można zrobić w różny sposób, na przykład:

Temperatura Praw Człowieka

Metoda ta pomoże wam zebrać informacje na temat różnych zjawisk związanych z zagadnieniami dotyczącymi praw człowieka w waszej szkole. Wystarczy przygotować ankietę i poprosić uczniów i uczennice o jej wypełnienie. Możecie do tego wykorzystać przerwę i przeprowadzić ankietę z przypadkową grupą osób lub przeprowadzić taką ankietę w każdej klasie (lub wybrać np. dwie klasy z każdego poziomu nauczania). Przygotowanie i przeprowadzenie ankiety nie jest trudne, ale opracowanie jej rezultatów może być pracochłonne. Przykładowa ankietę może wyglądać następująco:

Przeczytaj każde z poniższych stwierdzeń i oceń, w jakim stopniu odnosi się ono do naszej szkoły.

Zaznacz odpowiednią cyfrę przy każdym stwierdzeniu: 1 – nie/nigdy, 2 – rzadko, 3 – czasami, 4 – często, 5 – tak/zawsze

1. Nasza szkoła jest miejscem, w którym wszyscy czują się bezpiecznie.
2. W naszej szkole wszyscy mają taki sam dostęp do zajęć pozalekcyjnych i stypendiów.
3. W naszej szkole nie ma dyskryminacji.
4. Gdy pojawiają się konflikty, są one rozwiązywane w pokojowy sposób z poszanowaniem godności innych.
5. W przypadkach naruszenia dyscypliny wszyscy są traktowani równo a kary wymierzane są sprawiedliwie i proporcjonalnie do winy.
6. Nikt w szkole nie jest poniżany czy traktowany w nieludzki sposób.
7. Czuję, że w naszej szkole mogę swobodnie wyrażać swoje zdanie bez obawy przed ośmieszeniem czy dyskryminacją.
8. Nasza szkoła jest miejscem przyjaznym dla osób innej narodowości czy kultury.

World café

Ta metoda pozwoli wam bezpośrednio rozpoznać potrzeby osób ze społeczności szkolnej, a nawet zebrać pomysły na to, jakie działania należy podjąć, aby na te potrzeby odpowiedzieć.

Poproście klasy w waszej szkole, aby wybrały swoich przedstawicieli/przedstawicielki (np. po 3 osoby z każdej klasy). Do zorganizowania world café będziecie potrzebować większej sali, w której zostaną ustawione stoliki z kilkoma krzesłami. Każdy stolik może mieć jakiś tytuł, np. przemoc, dyskryminacja, dyscyplina w szkole, itp. Poproście osoby o zajęcie miejsc przy jednym ze stolików, przy którym powinna siedzieć moderator/moderatorka (najlepiej jeden/jedna z członków/członek Szkolnej Grupy Amnesty International), która będzie robiła notatki. Zadaniem osób zgromadzonych przy stoliku będzie przedyskutowanie danego tematu, na przykład: przy stoliku PRZEMOC, można zapytać o problemy z przemocą w szkole (przykłady), jak takie zachowania wpływają na osoby w szkole, co należy zrobić, aby nie było przemocy w szkole. W czasie world café uczestnicy i uczestniczki dyskusji mogą zmieniać stoliki i włączać się w dyskusję w innej grupie. Na zakończenie przedstawcie krótkie raporty z każdego ze stolików.

NARUSZENIA PRAW CZŁOWIEKA NA ŚWIECIE

Granice państwowe nie są granicami poszanowania praw człowieka, dlatego Amnesty International działa w imieniu i na rzecz osób z całego świata. Ta globalna solidarność i międzynarodowy wymiar działalności Amnesty przyczynia się do skuteczności naszych akcji. Gdy miliony ludzi z różnych zakątków świata ramię w ramię stoją w obronie jednej osoby, której prawa są łamane, ich głos trudno jest zignorować. Szkolna Grupa Praw Człowieka może wzmocnić ten głos i upomnieć się o prawa osób z każdego miejsca na Ziemi. Jak to zrobić?

Globalne kampanie Amnesty International

Na stronie <https://amnesty.org.pl/co-robimy/#campaigns> znajdziecie informacje o aktualnie prowadzonych globalnych kampaniach Amnesty International, czyli długofalowych działaniach edukacyjnych, aktywistycznych, medialnych, rzeczniczych zmierzających do zwiększenia świadomości światowej opinii publicznej o naruszeniach praw człowieka i poprawy sytuacji osób/grup/społeczności, których te naruszenia dotyczą. W kampanie AI angażują się aktywiści i aktywistki z całego świata, dołączcie do nich! Poświęćcie jedno spotkanie Szkolnej Grupy na prezentację poszczególnych globalnych kampanii Amnesty. Możecie w tym celu skontaktować się z Biurem AI w Warszawie, by otrzymać dodatkowe materiały merytoryczne dotyczące kampanii (raporty, prezentacje, ulotki). Wspólnie zdecydujcie, w którą kampanię chcecie się aktywnie zaangażować. Działania, jakie możecie podjąć, będą zależały od specyfiki konkretnej kampanii. Zbieranie podpisów pod petycją, organizacja warsztatów edukacyjnych poświęconych kampanii, zaangażowanie w akcję, która mobilizuje ludzi z całego świata – to tylko kilka możliwości zaangażowania.

Maraton Pisania Listów

Maraton Pisania Listów odbywa się co roku w okolicach 10 grudnia, kiedy przypada Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka. Jest to doskonała okazja by jednym listem zmienić, a może nawet uratować czyjeś życie. W szkołach, bibliotekach, domach kultury, kawiarniach i firmach ludzie spotykają się, by pisać listy w obronie osób, których prawa zostały złamane. Piszemy listy i apele do władz, domagając się respektowania praw człowieka, oraz do samych bohaterów akcji, żeby ich wesprzeć.

Co roku dzięki Maratonowi Pisania Listów udaje się realnie wpłynąć na poprawę sytuacji bohaterów. Doprowadziliśmy m.in. do uwolnienia Muhammada Bekzhanowa z Uzbekistanu, który był jednym z najdłużej więzionych dziennikarzy na świecie, wycofania zarzutów kryminalnych wobec Máximy Acuña, rolniczki z Peru, czy też uwolnienia Alberta Woodfoxa, który spędził w więzieniu w USA ponad 40 lat.

Jak zorganizować Maraton Pisania Listów? Instrukcję krok po kroku znajdziecie na stronie: <https://maraton.amnesty.org.pl>.

Na podstawie rozpoznanych przez was wyzwań prawocławowych, zarówno tych na poziomie lokalnym, jak i tych, z którymi mierzą się społeczności w innych miejscach na świecie, możecie skonstruować plan działań, który będzie na pewno zawierał elementy edukacyjne i aktywistyczne. Poniżej znajdziecie listę przykładowych działań związanych z tymi dwoma obszarami waszej działalności.

EDUKACJA (zwiększanie świadomości, wiedzy, umiejętności i kształtowanie postaw)

- lekcja szkoleniowa na temat dotyczący praw człowieka (np. sytuacji uchodźców i uchodźczyń w Polsce lub przemocy rówieśniczej);
- wystawa plakatów (np. na temat dyskryminacji);
- pokaz filmów związanych z problematyką praw człowieka;
- prezentacja działań Amnesty International;
- szkolna żywa biblioteka (o tym co to jest i jak zorganizować Żywą Bibliotekę przeczytacie na str.17, gdzie opisujemy przykłady działań szkolnych grup);
- warsztaty edukacyjne na temat praw człowieka;
- stoisko informacyjne na temat waszej grupy i Amnesty International;
- rozprowadzanie ulotek Amnesty International.

AKTYWIZM (reagowanie na problemy związane z prawami człowieka, prowadzenie akcji)

- tworzenie petycji do władz szkolnych i zbieranie podpisów pod nią;
- zbieranie podpisów pod petycjami związanymi z akcjami i kampaniami prowadzonymi przez Amnesty International;
- zorganizowanie Maratonu Pisania Listów w waszej szkole, corocznego wydarzenia Amnesty International;
- happeningi i inne akcje dotyczące problematyki praw człowieka;
- zorganizowanie mini kampanii online (np. na temat mowy nienawiści w internecie);
- monitorowanie przestrzegania praw człowieka w waszej szkole;
- aktywny udział w pracach samorządu szkolnego i zmienianie rzeczywistości szkolnej.

Aktywizm online – to działania prowadzone w internecie, które docierają do szerokiego grona odbiorców i odbiorczyń, głównie przy wykorzystaniu mediów społecznościowych. Działania takie mogą polegać na przeprowadzeniu mini kampanii na dany temat (np. masowe zgłaszanie mowy nienawiści) czy podpisywaniu petycji online.

Katalog działań jest praktycznie nieskończony. Ważne jednak, aby wasze działania:

- były przemyślane, miały konkretne cele i były dostosowane do waszych możliwości ich realizacji;
- odpowiadały na potrzeby społeczności szkolnej;
- były połączone z kampaniami prowadzonymi przez Amnesty International i przez to stały się ich integralną częścią (informacje o obecnie realizowanych projektach i kampaniach znajdziecie na stronie internetowej Amnesty International: <https://amnesty.org.pl/co-robimy/>);
- wykorzystywały różne sposoby dotarcia do odbiorców (np. internet).

Poniżej znajdziecie kilka przykładów działań prowadzonych przez Szkolne Grupy Praw Człowieka Amnesty International.

ZROZUMIEĆ INNYCH – MIGANIE PRZECIW DYSKRYMINACJI

Szkolna Grupa Praw Człowieka z katowickiego gimnazjum wraz ze szkolnym klubem wolontariatu i świetlicą środowiskową zrealizowały warsztaty z języka migowego dla osób słyszących po to, aby mogły się bez przeszkód komunikować z rówieśnikami z dysfunkcją słuchu. Dzięki temu młodzież w szkole bardziej się zintegrowała, a część nauczycieli rozpoczęła własny projekt antydyskryminacyjny dla osób niesłyszących i niedosłyszących, co spowodowało, że szkoła stała się miejscem bardziej przyjaznym wszystkim uczniom i uczennicom.

Innym przykładem działań jakie podjęła Szkolna Grupa AI, aby zwrócić uwagę na prawo osób z niepełnosprawnościami do równego udziału w życiu społecznym, były warsztaty zorganizowane przez grupę z Pruszkowa. Metoda PCS (Picture Communication Symbols) pozwala na komunikowanie się osobom, które z różnych względów nie mogą lub nie chcą posługiwać się mową. Zamiast tego używają języka obrazkowego. Tą metodą można nawet napisać list! I właśnie takie listy pisały i wysyłały osoby podczas Centralnego Wydarzenia Maratonu Pisanie Listów w Warszawie.

Warsztat pisanie listów metodą PCS, Faktyczny Dom Kultury 2017, © Grzegorz Żukowski

RÓŻNORODNIE O RÓŻNORODNOŚCI

Szkolna Grupa Praw Człowieka w Piątkowsku zorganizowała Żywą Bibliotekę. Żywa Biblioteka działa jak normalna biblioteka, ale książkami są tu ludzie reprezentujący różne mniejszości czy grupy, w stosunku do których w społeczeństwie istnieje wiele stereotypów i uprzedzeń. Osoby odwiedzające Żywą Bibliotekę mogą „wypożyczyć” książkę na ok. 30 minut i porozmawiać z nią na tematy związane z problemami, których doświadczają dana osoba. Dobierając osoby zaproszone jako „książki”, kierowano się tym, aby reprezentowały jak największą różnorodność, a młodzież aktywnie brała udział w poszukiwaniu kontaktu z takimi osobami lub organizacjami ich reprezentującymi. Skontaktowano się więc z Kampanią Przeciw Homofobii, Centrum Dialogu im. Marka Edelmana w Łodzi, Fabryką Równości, Ligą Muzułmańską, Stowarzyszeniem Romów, Kościołem Ewangelicko-Augsburskim, Gminą Żydowską w Łodzi, środowiskiem Liberte, przedstawicielem Kościoła Katolickiego oraz grupą Rodzimowierców.

Przykład ten pokazuje, że zawsze warto poszukać kontaktów, sprzymierzeńców i zasobów w swojej społeczności. Każdy kogoś zna lub ma pomysł jak do kogoś dotrzeć. W ten sposób nawet w małej miejscowości można zorganizować wydarzenie angażujące różnorodnych partnerów, wspólnie działając na rzecz praw człowieka.

SZKOLNA GRUPA PRAW CZŁOWIEKA AI ZMIENIA SZKOŁĘ

Działania Szkolnej Grupy AI to oczywiście nie tylko akcje w przestrzeni publicznej, ale również działania edukacyjne w szkole. Czasem nie potrzeba wiele, by zmienić postawy osób dotyczące spraw związanych z prawami człowieka. Dobrym przykładem są działania podejmowane przez młodzież w ramach naszych kampanii. Szkolna Grupa AI w Trzebnicy organizuje wystawy, spotkania z zaproszonymi gośćmi, lekcje o prawach człowieka, informując o swoich działaniach na stronie szkoły.

W ramach Kampanii AI #NieNawiść szkolna grupa rozwiesiła w szkole plakaty zwracające uwagę na problem hejtu w internecie, a opiekunki grupy prowadziły w wybranych klasach lekcje podejmujące ten temat. Relacja oraz zdjęcia z działań znajdziecie tu: <http://www.pzs1trzebnica.pl/2017/05/22/slowa-to-czynny-stop-hejtowi/>.

Z okazji Dnia Uchodźcy odbył się w szkole warsztat prowadzony przez zaproszonego gościa, dotyczący problematyki uchodźczej i naszego zaangażowania w pomoc osobom, które jej potrzebują. Udział w warsztacie zmienił postawy uczniów i uczennic dotyczące postrzegania uchodźców i reagowania na ich problemy. Relacje z warsztatu i reakcje osób uczestniczących możecie przeczytać tu: <http://www.pzs1trzebnica.pl/2017/06/19/warsztaty-sgai-nr-108-swiatowy-dzien-uchodzczy/>.

Natomiast młodzież z Akademickiego Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Chorzowie w ramach Tygodnia Uchodźcy pokazała, że los osób uciekających przed wojną nie jest im obojętny. Młodzi ludzie wyrazili wsparcie dla uchodźców i uchodźczyń, dając wyraźny sygnał, że sprzeciwiają się ksenofobii i mowie nienawiści.

Akcja w ramach kampanii Witamy, Chorzów 2017, Źródło: Akademicki Zespół Szkół Ogólnokształcących w Chorzowie

ENERGIĄ MUZYKI, TAŃCA I SŁOWA ZBURZMY MUR DYSKRYMINACJI

Szkolna Grupa Praw Człowieka z Paczkowa zorganizowała koncert połączony z happeningiem, mającym zwrócić uwagę na problem nietolerancji. Na uwagę zasługuje akcja medialna prowadzona przez osoby organizujące, która przyczyniła się do wysokiej frekwencji mieszkańców uczestniczących w wydarzeniu. Informacje o akcji ukazały się w lokalnym tygodniku i na stronach szkoły, a w serwisie Youtube ukazał się fragment koncertu.

Fragment koncertu zorganizowanego przez Szkolną Grupę Praw Człowieka, Paczków 2015, Źródło: Niepubliczne Gimnazjum Stowarzyszeniowe w Paczkowie

Gdy pojawią się problemy...

Szkolna Grupa Praw Człowieka to zespół ludzi, a w każdym zespole może dochodzić do konfliktów czy różnicy zdań. Nie zawsze musicie się ze sobą zgadzać: konstruktywna krytyka jest zawsze mile widziana, ponieważ prowadzi do powstania innowacyjnych pomysłów na działania. Warto zatem ustalić na początku waszej pracy pewne zasady, które będą obowiązywały wszystkie osoby w grupie. Wśród takich zasad można zapisać następujące:

- nie krytykujemy dla samego krytykowania;
- słuchamy siebie nawzajem;
- nie atakujemy innych;
- aktywnie angażujemy się w działalność grupy;
- wypowiadamy się tylko w swoim imieniu.

Praca Szkolnej Grupy Praw Człowieka powinna opierać się na wartościach praw człowieka: poszanowania godności i praw wszystkich ludzi. Gdy jednak konflikty się nasilą, opiekun/opiekunka grupy powinien/powinna je rozwiązać.

Wasza praca może dotyczyć problemów, które mogą czasem być „niewygodne” lub kontrowersyjne dla niektórych osób w szkole, np. prawa osób LGBT, prawa migrantów/migrantek i uchodźców/uchodźczyń czy prawa reprodukcyjne i seksualne. Są to zagadnienia, które mogą wywołać wiele dyskusji, czasem kończących się przemocą słowną. Działania dotyczące tych zagadnień mogą także nie zyskać przychylności dyrektora szkoły. Jeśli będziecie się nimi zajmować, warto:

-
- Bardzo dokładnie sprecyzować cele działania oraz dobrać odpowiednie metody, które nie będą zwiększały kontrowersji, a raczej będą skupiały się na rozwoju empatii i zrozumienia dla osób doświadczających łamania praw człowieka.
 - Przedstawić swoje cele i działania dyrekcji szkoły i wyjaśnić, dlaczego szkoła powinna zajmować się takimi zagadnieniami (tu dobrze powołać się na konkretne przykłady z życia szkolnego).
 - Zbudować sieć sprzymierzeńców (inni uczniowie/uczennice oraz nauczyciele/nauczycielki), którzy poprą wasze działanie.
 - Powołać się na preambułę polityki oświatowej¹, plan wychowawczy szkoły lub statut szkoły, w którym powinny istnieć zapisy dotyczące godności wszystkich ludzi czy plany działań związanych z szerzeniem tolerancji i przeciwdziałaniem przemocy.
 - Skontaktować się z Amnesty International i poradzić się, jak rozwiązać dany problem.

Bycie aktywistą/aktywistką łączy się czasem z nadmiarem obowiązków czy życiem w stresie. Na początku waszej działalności będziecie mieć dużo entuzjazmu i ochoty do podejmowania wielu akcji, których przygotowanie i sama realizacja wymagają pełnego zaangażowania i dużej ilości czasu: trzeba koordynować działania, zwoływać ludzi na spotkania, opracować plany, rozmawiać z dyrekcją, zorganizować potrzebny sprzęt, itd. Lista zadań i obowiązków wydłuży się i może spowodować, że po pewnym czasie poczujecie się zmęczeni/zmęczona i straciecie zapał do pracy, a nawet nabędziecie niechęci do działań czy przestaniecie wierzyć w ich sens. Taką sytuację nazywa się wypaleniem aktywistycznym. Praca w Szkolnej Grupie Praw Człowieka to w końcu praca przez cały rok. Co można zrobić, aby temu zapobiec?

-
- Nie bierzcie sobie zbyt dużo rzeczy na głowę; zaplanujcie działania i odpowiednio podzielcie pracę pomiędzy osoby w grupie, zgodnie z ich możliwościami, dostępnym wolnym czasem i kompetencjami: czasem po prostu odpuście, jeśli nie dajecie rady.
 - Jeśli czasem coś nie wyjdzie, nie martwcie się i nie obciążajcie siebie i innych winą; raczej zastanówcie się, dlaczego nie wyszło i zaplanujcie kolejne działanie, wyciągając wnioski z tego doświadczenia.
 - Wspierajcie siebie nawzajem, wzmacniajcie swoją motywację i motywację innych, na przykład poprzez informacje zwrotne skupiając się na tym, co dobrze zrobiliście/zrobiłyście i na pozytywnych aspektach waszej pracy.
 - W ciężkich chwilach przypomnijcie sobie, dlaczego zdecydowaliście/zdecydowałyście się przystąpić do grupy: co daje wam aktywizm, co sprawia wam przyjemność w działaniu, co udało wam się zmienić. Spiszcie te rzeczy na kartce i z każdym działaniem, dopisujcie nowe rzeczy do tej listy: zdziwicie się jak wielką siłę ma wasze działanie.
 - Zawsze dbajcie o siebie: pamiętajcie o jedzeniu i picciu!
 - Zadbajcie o relaks: dobry film czy muzyka mogą działać cuda!

¹ USTAWA z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, Dz.U. 2017 poz. 59, która weszła w życie 1 września 2017 r.

Preambuła:

Oświata w Rzeczypospolitej Polskiej stanowi wspólne dobro całego społeczeństwa; kieruje się zasadami zawartymi w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także wskazaniami zawartymi w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Konwencji o Prawach Dziecka. Nauczanie i wychowanie – respektując chrześcijański system wartości – za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki. Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości Ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata. Szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności.

Współpraca i budowanie koalicji

Działania mają moc, gdy angażują wielu ludzi, nie tylko tych w szkole. Szkolna Grupa Praw Człowieka powinna działać także na rzecz środowiska lokalnego, uwrażliwiając je na problematykę praw człowieka. Możecie przez to pozyskać sprzymierzeńców wspierających waszą działalność, a także czasem zebrać fundusze na wasze akcje.

Jak to zrobić?

Zróbcie rozeznanie społeczności lokalnej: kto może was wspierać? Możecie np. zrobić listę albo wspólnie narysować mapę waszego miasta/dzielnicy z zaznaczonymi potencjalnymi partnerami. Skontaktujcie się z lokalnymi firmami lub zanieście im ulotki o waszej działalności.

Organizujcie działania otwarte dla społeczności lokalnej: zaproszenie rodziców i mieszkańców na organizowane przez was koncerty, happeningi czy inne wydarzenia.

Zaproście władze lokalne na debatę o problemach społeczności lokalnej, związanej np. z przemocą czy dyskryminacją.

Przeprowadźcie ankietę wśród przedstawicieli społeczności lokalnej na temat lokalnych problemów związanych z prawami człowieka.

Przygotujcie i zrealizujcie projekt, który będzie bezpośrednio angażował społeczność lokalną, np. Żywą Bibliotekę.

Skontaktujcie się z innymi Szkołnymi Grupami Praw Człowieka i zobaczcie, co możecie zrobić wspólnie!

Możecie także budować koalicję, czyli grupę ludzi, którzy podzielają wasz system wartości i są chętni wspólnie z wami realizować działania lub pomóc wam w rozwiązywaniu problemów, na które możecie natrafić. Członkami/członkiniami budowanej przez was koalicji mogą być eksperci/ekspertki zajmujący/zajmujące się problematyką praw człowieka (warto skontaktować się z wyższą uczelnią, jeśli takowa istnieje w waszym miejscu zamieszkania), przedstawiciele władz lokalnych, przedstawiciele organizacji społecznych zajmujących się problematyką praw człowieka, a nawet rodzice. Najlepiej zorganizować spotkanie takiej koalicji i zaproponować zaproszonym osobom realizację wspólnego przedsięwzięcia, np. wspólne napisanie broszury mówiącej o doświadczeniach uchodźców/uchodźczyń w środowisku lokalnym. Po napisaniu broszury można zorganizować wspólne wydarzenie, na które zaprosicie osoby ze społeczności lokalnej, innej szkoły czy władze lokalne.

Pozyskiwanie środków na działalność grupy

Szkolne Grupy Praw Człowieka mają zwykle bardzo ograniczone środki finansowe. Jak wcześniej wspomniano, krajowa struktura AI nie wspiera finansowo Szkolnych Grup, a jedynie dostarcza potrzebne materiały edukacyjne i kampanijne. Grupa może sama wspierać, w miarę możliwości, działania ogólnopolskiej Amnesty International.

Aby uzyskać potrzebne fundusze można zorganizować:

-
- loterię;
 - giełdę używanych zabawek lub książek;
 - dyskotekę lub koncert (w czasie koncertu można także propagować idee praw człowieka!);
 - aukcje ciast albo prac plastycznych;
 - sprzedaż firmowych gadżetów, które chętnie udostępniają lokalne przedsiębiorstwa w celach promocyjnych.

Źródłem finansowania może być także udział w projektach edukacyjnych, jak i tworzenie własnych projektów, które można przedstawić władzom lokalnym. Gdy grupa działa prężnie, po pewnym czasie zbieranie funduszy na działalność staje się znacznie łatwiejsze.

Gdy planujecie organizację jakiegoś wydarzenia, możecie wykorzystać tzw. crowdfunding, czyli zbieranie funduszy przez internet, mobilizując w tym celu społeczność (np. miasta). Można do tego wykorzystać różnego rodzaju platformy internetowe, takie jak: wspieram.to, zrzutka.pl, pomagam.pl czy odpalprojekt.pl. Wystarczy się zarejestrować i opisać cel, na który chcecie zbierać fundusze. Ważne jednak, aby poinformować innych o prowadzonej zbiórce pieniędzy, na przykład poprzez akcję promocyjną w mediach społecznościowych.

PROMUJEMY NASZĄ DZIAŁALNOŚĆ

Szkolna Grupa Praw Człowieka powinna wykorzystywać każdą okazję do informowania lokalnych mediów o swojej pracy (a przez to do umacniania świadomości praw człowieka).

Jak pracować z mediami?

Stwórzcie bazę danych zawierającą informacje kontaktowe do lokalnych mediów.

Przygotujcie krótką informację (notatkę prasową) na temat realizowanego przez was działania.

Zaproście przedstawicieli mediów lokalnych na realizowane przez was działanie.
Wyślijcie do lokalnych redakcji przygotowaną przez was notatkę prasową.

Wyznaczcie osobę/osoby, które udzielą wywiadu przedstawicielom lokalnych mediów podczas realizowanego przez was działania.

Dokumentujcie wszystkie relacje medialne o waszej działalności.

Dziś, najpotężniejszym narzędziem promocyjnym jest internet. Warto zadbać o to, aby informacje na temat działalności waszej grupy znalazły się na stronie internetowej waszej szkoły oraz w mediach społecznościowych prowadzonych przez szkołę.

Możecie także założyć waszą własną stronę w mediach społecznościowych, na której będziecie zamieszczać informacje, zdjęcia i materiały wideo z organizowanych przez was działań oraz promować prawa człowieka. Warto wyznaczyć osoby odpowiedzialne za prowadzenie takiej strony, aby informacje na niej zamieszczone były spójne i regularnie dodawane. Zadbajcie także o promocję strony, na przykład na waszych prywatnych profilach. Bardzo ważne jest budowanie społeczności, aby informacje o waszej działalności docierały do jak najszerszego kręgu odbiorców i odbiorczyń. Poniżej znajdziecie kilka przykładów na to, jak możecie promować swoją działalność i prawa człowieka w mediach społecznościowych:

-
- Zamieszczajcie posty pokazujące prawdziwych ludzi i prawdziwe historie: mogą to być materiały wideo, w których opowiecie o tym, co robicie lub wywiad z zaproszoną przez was osobą.
 - Nawiązujcie bezpośredni kontakt z waszą społecznością, np. poprzez krótkie quizy czy zadanie pytania, na które będą mogli odpowiedzieć i ustosunkować się do kwestii związanych z prawami człowieka.
 - Podpowiadajcie ludziom, co mogą zrobić w przypadkach łamania ich praw człowieka. Możecie np. poprosić eksperta/ekspertkę, aby przygotował/przygotowała bardzo krótki tekst na temat tego, co zrobić, jeśli zostaniemy zatrzymani przez policję.
 - Zwracajcie się bezpośrednio do waszych odbiorców/odbiorczyń, używając np. zwrotów: drodzy czytelnicy i czytelniczki, kole-dzy i koleżanki czy przyjaciele/przyjaciółki. Zadbajcie przy tym o stosowanie języka równościowego, stosując formy żeńskie i męskie – w ten sposób okazujecie szacunek swoim odbiorcom/odbiorczyniom.
 - Nie przesadzajcie z liczbą publikowanych postów: 2 – 3 posty na tydzień wystarczą.
 - Przeprowadzajcie bezpośrednią relację z realizowanego przez was działania.
 - Promujcie działania poprzez utworzenie wydarzenia i zaproszenie społeczności lokalnej do udziału w nim. Dobra promocja nie tylko zwiększa waszą widoczność, ale także przyczynia się do promowania praw człowieka wśród dużej grupy ludzi, co jest jednym z celów działalności Szkolnej Grupy Praw Człowieka.

Tu znajdziecie kilka przykładów na to, jak Szkolne Grupy i Grupy Lokalne współpracujące z Amnesty International wykorzystują media społecznościowe:

SGAI przy Zespole Szkół Handlowo Ekonomicznych w Białymstoku

- <https://www.facebook.com/133-Szkolna-Grupa-Amnesty-International-181624885262351/>

SGAI przy Gimnazjum nr 3 w Kędzierzynie-Koźlu

- <https://www.facebook.com/SG-AI-41-1641644589422277/>

Grupa Lokalna Amnesty International w Trójmieście

- <https://www.facebook.com/AITrojmiasto/>

Grupa Lokalna Amnesty International w Radomsku

<https://www.facebook.com/Amnesty-International-Radomsko-1959221357461783/>

MATERIAŁY AMNESTY INTERNATIONAL DO WYKORZYSTANIA PODCZAS WASZEJ PRACY

Wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi. Pakiet materiałów edukacji praw człowieka

Pakiet skierowany jest do wszystkich osób pracujących z młodzieżą na rzecz praw człowieka w środowisku szkolnym i lokalnym. Publikacja składa się z pięciu modułów tematycznych. Każdy moduł zawiera wprowadzenie teoretyczne oraz część warsztatową na takie tematy jak: społeczno-polityczny kontekst współczesnych migracji, prawne aspekty krajowych i europejskich regulacji dotyczących mowy nienawiści oraz przestępstw z nienawiści, sieciowanie i budowa koalicji na rzecz praw człowieka, krytyczna analiza przekazów medialnych i promowanie praw człowieka w mediach społecznościowych. Znajdziecie w nim także wprowadzenie do edukacji praw człowieka i metod pracy z grupą.

<https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2016/07/Wszyscy-ludzie-rodza-sie-wolni-i-rowni-pakiet-materialow-edukacji-praw-czlowieka.pdf>

Razem mamy siłę: STOP DYSKRYMINACJI. Materiał do pracy z grupą

Podręcznik ten dotyczy przeciwdziałania dyskryminacji i został podzielony na dwie części: w pierwszej z nich, zaadresowanej do osób prowadzących, porządkujemy wiedzę, by mówić jednym językiem. Druga część to zestaw sześciu modułów, które przeprowadzane kolejno pozwolą zaplanować i przygotować działanie w najbliższym otoczeniu. Ważne jest, by realizować moduły w proponowanej kolejności. Moduły dotyczą takich zagadnień, jak: stereotypy i uprzedzenia, dyskryminacja w praktyce, współpraca z mediami czy działania mające na celu przeciwdziałanie dyskryminacji.

https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2017/06/Razem-mamy-sile_Stop-Dyskryminacji_Material-do-pracy-z-grupa.pdf

Dotknięci przez nienawiść, zapomniani przez prawo. Materiał edukacyjny do pracy z grupą

Ten materiał edukacyjny do pracy z grupą stanowi rozwinięcie podręcznika „Razem mamy siłę: STOP DYSKRYMINACJI”. Niniejszy materiał jest kontynuacją propozycji ćwiczeń zawartych w pierwszym podręczniku, dlatego też proponujemy, aby osoba prowadząca warsztaty w pierwszej kolejności przeprowadziła z grupą warsztaty zawarte w materiale „Razem mamy siłę...”. Tematyka poruszana w tym podręczniku dotyczy zagadnień mowy nienawiści i przestępstw motywowanych nienawiścią.

https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2016/04/Dotkneci-przez-nienawisc-zapomniani-przez-prawo-_aterial-do-pracy-z-grupa.pdf

Podejmowanie działań na rzecz zmian w środowisku lokalnym. Materiały do pracy z grupą

Publikacja pomaga przygotować członków i członkinie Szkolnych Grup Praw Człowieka do identyfikowania problemów w najbliższym otoczeniu, mówienia o nich językiem praw człowieka i szukania dla nich skutecznych rozwiązań. Realizując wszystkie siedem modułów z podręcznika nauczycie się praktycznych metod analizy potrzeb środowiska lokalnego związanych z prawami człowieka, nauczycie się tworzyć i realizować projekt, a także otrzymacie praktyczne narzędzia do identyfikowania problemów dotyczących praw człowieka w waszej szkole.

https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2016/06/podejmowanie_dzialan_na_rzecz_zmian_w_srodowisku_loklanym.pdf

Przykłady działań na rzecz zmian w środowisku szkolnym i lokalnym. Dobre praktyki w pracy z młodzieżą

Publikacja ta przedstawia efekty trzyletniej pracy w ramach projektu „Prawa człowieka: Teraz!”, w którym młodzież, nauczyciele/nauczycielki, animatorzy/animatorki w prawie 200 miejscowościach w Polsce brali udział w cyklu warsztatów poświęconych prawom człowieka. Ponad 1800 uczniów i uczennic przyjrzało się swojemu najbliższemu otoczeniu, aby potem działać na rzecz jego poprawy. Metodologia projektu sprawiła, że młodzi ludzie nie tylko badali i poznawali najbliższą rzeczywistość pod kątem praw człowieka, ale nabywali także umiejętności reagowania na przypadki ich łamania. Znajdziecie w niej przykłady projektów uczniowskich oraz dobre praktyki w pracy z młodzieżą na rzecz zmian w środowisku szkolnym i lokalnym, które mogą stać się dla was inspiracją do działań.

https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2016/06/podajmowanie_dzialan-1.pdf

Poradnik dla facylitatorów i facylitatorek. Przewodnik po strategiach aktywnego uczestnictwa w edukacji praw człowieka

Poradnik jest przeznaczony dla trenerów i trenerek edukacji praw człowieka, którzy/które chcą wprowadzać strategie aktywnego uczestnictwa do edukacji praw człowieka oraz rozwijać swoje umiejętności trenerskie. Publikacja jest częścią projektu Amnesty international – Edukacja dla Godności i może być wykorzystywana w realizacji modułów projektowych na temat ubóstwa i praw człowieka, a także jako odrębna propozycja tematów zajęć szkoleniowych. Znajdziecie tu wiele informacji i interaktywnych ćwiczeń dotyczących aktywnego uczestnictwa, dynamiki grupowej czy radzenia sobie z trudnymi sytuacjami w kontekstach edukacyjnych.

https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2016/06/E4HD_poradnik-dla-facylitatorow-ek.pdf.pdf

Odkryj siłę praw człowieka

Podręcznik ten jest przeznaczony dla nauczycieli i nauczycielek prowadzących lekcje w szkołach ponadpodstawowych oraz dla osób prowadzących zajęcia edukacyjne poza edukacją formalną. Znajdziecie w nim szereg metod edukacyjnych dotyczących takich tematów jak: prawa dziecka, prawa ucznia, działania obywatelskie, prawa pracownicze i konsumenckie, przemoc w rodzinie czy prawa obywatela/obywatelki w sądzie.

<https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2016/06/Odkryj-sile-podrecznik.pdf>

Szanuj moje prawa, szanuj moją godność. Moduł 3 – prawa seksualne i reprodukcyjne są prawami człowieka.

Niniejszy materiał jest trzecim modułem w pakiecie materiałów projektu „Edukacja dla Godności”. Każdy moduł zawiera odniesienia do różnych obszarów ubóstwa i praw człowieka. Niniejszy moduł dotyczący praw seksualnych i reprodukcyjnych jest przeznaczony przede wszystkim dla młodych aktywistów/aktywistek i liderów/liderek, którzy/które chcą towarzyszyć swoim rówieśnikom/rówieśniczkom w działaniach, zarówno indywidualnych jak i grupowych i którzy/które dążą do tego, by działania te poprzedzone były refleksją i krytyczną analizą. Publikacja zawiera nie tylko dużo informacji na temat praw reprodukcyjnych i seksualnych, ale także inspiracje do działań na rzecz tych praw.

https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2016/02/AI_Prawa_seksualne_i_reprod_m3_podr.pdf

REGULAMIN SZKOLNYCH GRUP AMNESTY INTERNATIONAL

- 1 Szkolna Grupa Amnesty International (dalej: Szkolna Grupa AI) jest strukturą działającą na terenie szkoły w oparciu o ustawę o Systemie Oświaty i statut szkoły, która pod kierunkiem i w porozumieniu z Zespołem Edukacji Praw Człowieka, który odpowiada za edukację praw człowieka w ramach aktualnej struktury Biura Stowarzyszenia Amnesty International (dalej: Zespół Edukacji Praw Człowieka) podejmuje zadania edukacyjne oraz akcje na rzecz praw człowieka. Podejmowane działania są zgodne z misją i wizją Amnesty International, a także Polityką ochrony dzieci i młodzieży Amnesty International (dalej jako AI).
- 2 Szkolna Grupa AI powstaje za zgodą dyrektora/dyrektorki szkoły na wniosek osoby zatrudnionej w szkole będącej członkiem/członkinią AI. Wniosek o zarejestrowanie Szkolnej Grupy AI (dostępny tutaj <https://amnesty.org.pl/co-robimy/edukacja/szkolne-grupy/>) należy złożyć do Biura Stowarzyszenia AI. Szkolną Grupę AI powołuje w drodze decyzji Zarząd Stowarzyszenia AI i nadaje jej indywidualny numer. Zespół Edukacji Praw Człowieka informuje opiekuna/opiekunkę grupy o jej zarejestrowaniu, niezwłocznie po podjęciu decyzji przez Zarząd Stowarzyszenia AI.
- 3 Rejestr Szkolnych Grup AI prowadzi Biuro Stowarzyszenia AI. Dane te przekazywane są koordynatorom/koordynatorkom grup lokalnych oraz edukatorom/edukatorkom AI.
- 4 Członkami/członkiniami Szkolnej Grupy AI są osoby zatrudnione w szkole oraz uczniowie/uczenice szkoły. Opiekunem/opiekunką Szkolnej Grupy AI jest pracownik/pracowniczka szkoły. Opiekun/opiekunka Szkolnej Grupy AI musi być członkiem/członkinią AI, natomiast inni członkowie/członkinie mogą zostać członkami/członkiniami AI po spełnieniu warunków określonych przez Statut AI. Osoby tworzące Szkolną Grupę AI powołują spośród siebie koordynatora/koordynatorkę.
- 5 Do obowiązków opiekuna/opiekunki Szkolnej Grupy AI należy:
 - a) koordynowanie bieżących działań Szkolnej Grupy AI zgodnie z przyjętym planem, w porozumieniu z Zespołem Edukacji Praw Człowieka;
 - b) przygotowywanie i przysyłanie raportów z działalności Szkolnej Grupy AI;
 - c) organizowanie we współpracy z Zespołem Edukacji Praw Człowieka zajęć i szkoleń dla Szkolnej Grupy AI;
 - d) informowanie członków/członkiń Szkolnej Grupy AI o wszelkich spotkaniach, szkoleniach, wyjazdach oraz innych wydarzeniach istotnych dla Szkolnej Grupy AI.
- 6 Opiekun/opiekunka Szkolnej Grupy AI ma prawo otrzymać zaświadczenie potwierdzające swoją działalność, na podstawie raportów z działalności dostarczonych Zespołowi Edukacji Praw Człowieka.
- 7 Opiekę merytoryczną i szkoleniową nad Szkolną Grupą AI sprawuje Zespół Edukacji Praw Człowieka.

8 Do obowiązków Szkolnej Grupy AI należy:

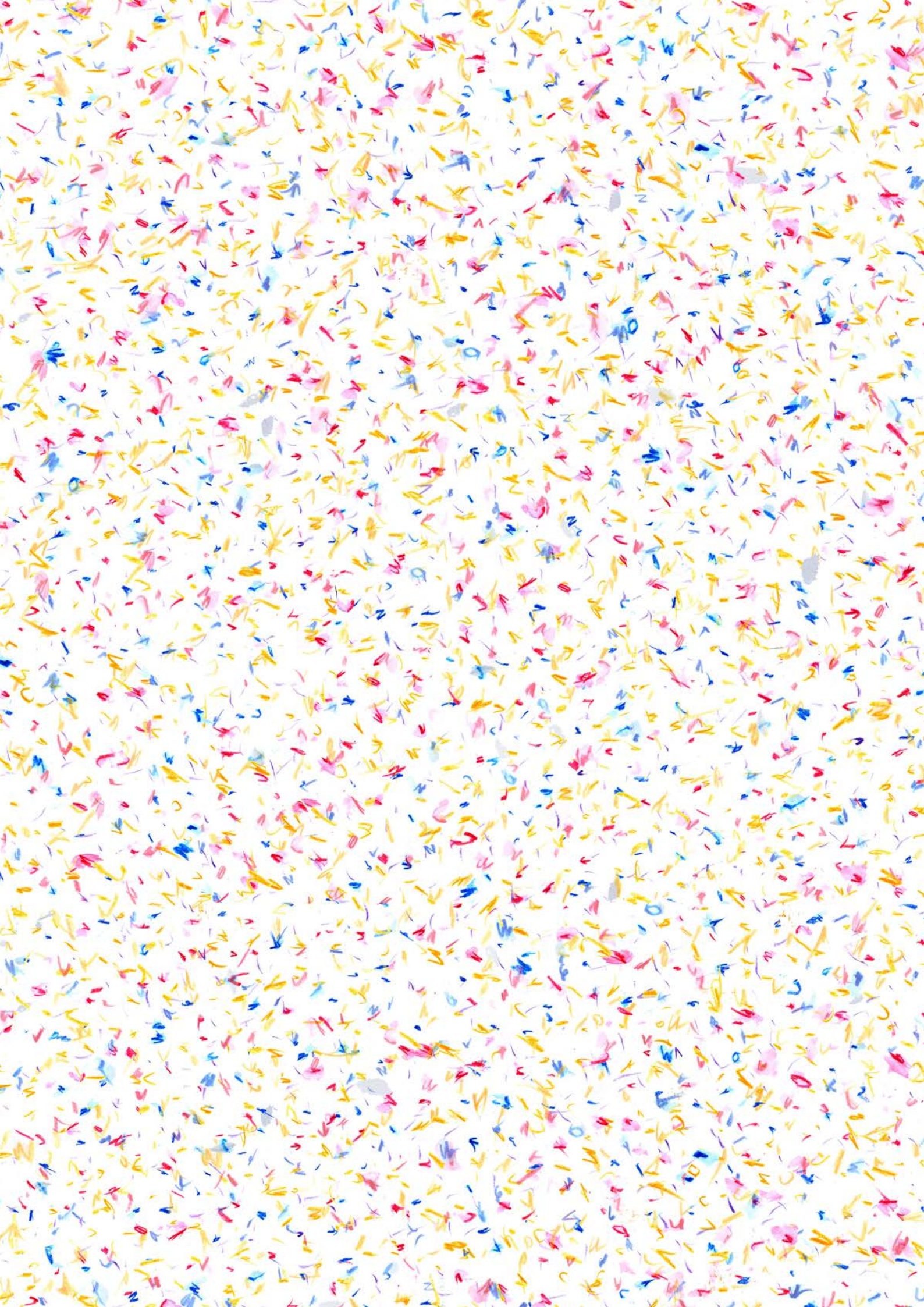
- a) promocja praw człowieka;
- b) kierowanie się w swoich działaniach statutem szkoły oraz przestrzeganie statutu oraz misji AI;
- c) przestrzeganie w swoich działaniach prawa obowiązującego w Polsce;
- d) czynny udział w kampaniach AI;
- e) pozyskiwanie funduszy na swoją działalność;
- f) składanie raportów z działalności do Zespołu Edukacji Praw Człowieka na koniec każdego roku szkolnego. Raport jest udostępniany Zarządowi Stowarzyszenia AI.

9 Szkolna Grupa AI może dobrowolnie wspierać finansowo działalność AI.

10 Rozwiązanie Szkolnej Grupy AI i jej wykreślenie z rejestru Szkolnych Grup AI może nastąpić na mocy decyzji Zarządu Stowarzyszenia AI na skutek:

- a) zaprzestania działalności przez Szkolną Grupę AI i złożenia wniosku przez opiekuna/opiekunkę Szkolnej Grupy AI;
- b) działalności sprzecznej z misją i zasadami pracy AI;
- c) permanentnego braku kontaktu z biurem AI oraz braku informacji o działaniach SGAI.

O rozwiązaniu Szkolnej Grupy AI, Zespół Edukacji Praw Człowieka informuje opiekuna/opiekunkę Szkolnej Grupy AI oraz dyrekcję szkoły.

Amnesty International jest globalnym ruchem ponad siedmiu milionów ludzi, którzy niesprawiedliwość na świecie traktują osobiście. Razem zmieniamy świat, by każdy mógł korzystać ze swoich praw.

Chcemy świata wolnego od dyskryminacji, gdzie podczas konfliktów zbrojnych ludzie są pod ochroną, a winni naruszeń praw człowieka są osądzeni.

W swoich działaniach kierujemy się uniwersalnością i niepodzielnością praw człowieka, bezstronnością i niezależnością, solidarnością międzynarodową i skutecznymi działaniami na rzecz konkretnych osób, których prawa zostały złamane.

Dzięki skutecznym badaniom, rzecznictwu, kampaniom, akcjom i edukacji oddajemy oprawców w ręce sprawiedliwości, zmieniamy opresyjne prawa i uwalniamy ludzi więzionych za wyrażanie swojego zdania.

Publikacja została wydana w ramach międzynarodowego projektu edukacyjnego „START THE CHANGE! Działaj lokalnie, zmieniaj globalnie” realizowanego przez Stowarzyszenie Amnesty International dzięki wsparciu finansowemu ze środków Komisji Europejskiej (CSO-LA/2017/388-169).

CSO-LA/2017/388-169:
a project co-financed by
the European Commission

**START
THE
CHANGE**

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

